

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 97. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700593110192/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

I de Øieblikke, da vi Begge vare alvorlige – ikke bekymret alvorlige, men sysselsatte med Opgaven som noget agtværdigt Menneskeligt – fandtes det imidlertid, at baade han og jeg følte, at der behøvedes en Autoritet, Noget at støtte alle Fordringerne til, et Exempel, levende Bistand, og jeg sagde da, hvad jeg ærlig troede, at dette var ude i Verden. Jeg kunde ikke sige ham, hvad jeg selv hemmelig tænkte paa og ventede at møde i Eumenidernes Lund, naar han blindt havde ført mig dertil; men naar jeg oversatte det i Ord, der kunde gjælde for os Begge, var det et Udvalg af særlig begavede og gunstig stillede Mennesker, ikke just et hemmeligt Selskab, men et begrændset Samfund, der gav Agt og vidste Meget, men ikke gav sig tilkjende for i store Øieblikke og stode hinanden og Andre bi til Opnaelsen af store og skjønne Formaal.

»Saa vil vi reise for at opsøge dem og blive Medlemmer af Selskabet!« raabte han.

Naar man faaer forklaret i Enkeltheder, hvorledes et Menneske udøver Indflydelse paa et andet, kan man i Hovedsagen forstaae det, endskjøndt der altid bliver noget Uforklarligt tilbage; derimod for den, der seer Indflydelsen foregaae, uden at faae alle Enkeltheder forklarede, kan den synes meget mysterios. Den gamle Greve kunde slet ikke forstaae, hvordan det hang sammen med, at Sønnen saa pludselig og stærkt sluttede sig til mig, og sagde til mig i Enrum: »Ja, jeg tænkte nok, at De vilde komme i Sadlen paa Bucephalus; men rid ham ikke i for stramme Tøiler.«

Det er vistnok sandt, hvad Grækerne sagde: at en Guddom undertiden taler af et Menneskes Mund. Hint Ord om, at vi skulde opsøge det hemmelige Selskab, var jo ikke kommet tilfældig, det reiste sig som Stemme fra en Aand frembragt af os Begge, og man omgaaes ikke Aander af nogensomhelst Art uden at paadrage sig en Forpligtelse. Men vi efterkom ikke Forpligtelsen; Tanken skulde have ledet vor Reise som et Flag, men blev siddende udenpaa som en Veirhane. Tildels havde dette sin Grund i, at Reiser i Almindelighed ikke ere af god Indflydelse paa Menneskets Indre, medmindre de have et bestemt, overskueligt Formaal. De sprede Sindet; ingensteds træder man ind i Forhold, som man ikke kan gaae fra; man fjerner sig lige-

som fra sin Gud, idet man fjerner sig fra dem, hvis Dom man er vant til at underkaste sig. Hertil kom, at Grev Fritz, uagtet han virkelig beholdt Tanken om, at vi skulde søge noget Idealt, ikke troede, at det kunde være til Hinder, at han spillede. Det var og blev hans Lidenskab, og det var i denne Henseende, som om han reiste paa en Profession. Jeg havde jo ikke den Opgave at forhindre ham derfra; der maatte ingen Tvang lægges paa ham; Spørgsmaalet, der egentlig blev stillet, var, om jeg ligesom magisk, ved indirecte Paavirkning kunde udrette Noget paa ham, og et saadant Middel kunde jeg ikke finde, allermindst i Førstningen, da Reiselivets Behagelighed betog mig. Hvotsomhelst vi kom, fandt vi det bedste Selskab, det vil sige: unge, rige Mænd af fornem Slægt, der modtog os med den største Opmærksomhed og førte os til alle Forlystelser. De lignede i Reglen hinanden i et karakteristisk Træk: de bleve aldrig mere Ven med Nogen end, at de i paakommende Tilfælde kunde give ham et Kaardestød. Men dette gav dem, for en Tid idetmindste, noget Piquant, fornedelst Blandingen af Determinerthed og tilsyneladende *abandon*. Det behagede mig at gaae Arm i Arm med denne gyldne Ungdom, at haale op med dem i det, der syntes Gjenstand for deres Ærgjerrighed, at lade mig beundre af Mængden, der i Afstand beundrede dem. Men jeg maatte ogsaa paa en Maade betale derfor, ved Lidelse; thi Hazardspillet drog mig dæmonisk til sig. Jeg kunde med nogenlunde Lethed, modstaae Lidenskaben, naar jeg var Tilskuere ved Bassette, Lansquenet o. desl. i en privat Kreds; men anderledes vanskeligt blev det, da vi efter et kort Ophold i Hovedstaden – hvor det paa Grund af Sommeren ikke var *fashionable* at blive – i Selskab med nogle Gardeofficiere gjorde en Udflugt til Rhinen. Naturpragten og Vovespillets Aand grebe paa den særeste Maade ind i hinanden, gjorde Hjerne og Blod udførende overfor Livet, Skjæbnen. Vi vare en Morgen paa Stolzenfels, seilede derfra i Baade over Rhinen med den Hensigt at lade os roe ind i Lahnfloden og være ved Roulettebordet i Ems om Aftenen. Medens vi glæde hen over den brede, glatte, glandsfulde, grønne Rhin, mellem Skove, romantiske Klipper og Borgruiner, kom et Tordenveir hastig dragende op, forvandlede Fjellen til en stor Kjedel fyldt med Bulder og Gnister, var storartet, voldsomt og netop saa meget faretruende, at Livet i os reiste sig mod det ligesom for at forlange Mere. Og da saa det mørke Uveir ligesaa hurtigt drog over og gjorde Plads for nyt Solskin, var det, som om vi

leende havde betvunget det. Fra Oberlahnstein toge vi Vogne, kjørte igennem et blidt, romantisk Bjerglandskab, hvis Skove og Marker duftede efter Tordenregnen og glimrede i Millioner Diamantdråber, gjækkende Henvisninger til uendelig Rigdom. Efter en Middag, hvis Yppighed blev holdt indenfor de rette Grændser af Hensyn til, at Hovederne skulde være klare, gik vi til Spillesalen, og det var, som om vi betraadte en Helligdom. Spillet var ikke begyndt, i Salen befandt sig kun et Par Croupiers, der modtogte os med yderste Höflighed og talte Fransk i dæmpet Tone. Vore egne Skridt vare dæmpede paa de bløde Tæpper, og vore Stemmer rettede sig derefter. En demonisk-høtidsfuld Forventning laa i Atmosphæren, især vistnok for mig; thi underveis havde den Tanke flere Gange nærmet sig mig, at jeg dog kun havde forsaget at berøre Kört, men Rouletten var ikke Kört. Jeg vidste, det var ikke rigtigt, og jeg var attraaende angst som maaskee en ung Pige, der begiver sig til et første, ensomt Stævne. Jeg blev afholdt fra at gjøre det første Skridt ganske simpelt derved, at de Andre idet de toge Plads, syntes at forudsætte, at jeg ikke vilde være med – thi jeg havde allerede faaet Navn for at have den Mangel at være »dydig«. Forfængelighed eller Stolthed forhindrede mig fra at sige: Nei, jeg vil dog! Men medens jeg stod og saae til, var jeg længe tilmode som en Skoledreng i Skammekrogen eller som en Fange, der seer et Stykke blaa Himmel, eller som hin Notar i »Paris's Mysterier«, der bliver saa raffineret straffet. Det grønne Bord forvandlede sig til en Flod, der strømmede med Guld; under eller over dens Vande sad i Skjul Lureley eller Venus selv, i alt Fald en deilig, fristende Kvindeskikkelse, og hun gav Held eller Uheld som Tegn paa kommende Gunst eller paa Mishag med den, der ikke var dristig troende, hensynsløst vovende nok. Roulettens Raslen i de dybe Pauser forenede sig med Blodets Hamren i mine Tindinger til en Torden. Min Lidelse og Selvovervindelse syntes mig saa stor, at en skjult Magt burde mærke sig den og beslutte at sende mig Erstatning. Men efterhaanden blev selve denne Tilstand forvandlet til en Slags Nydelse; min Phantasi fik Magt til at behandle Billederne og lede dem, og med Et mærkede jeg, at Feberen var overstaaet. Netop da sagde en af vort Selskab til mig med Forundring: »Saa De spiller virkelig ikke?«

Paa denne Tid blev Spillesalen Vidne til en interessant Scene. Et ungt, smukt Menneske, sund, livlig og frank, som Ungdommen skal